

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.622/3
van 7 januari 2026

over

een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot
vaststelling van de minimumvoorschriften voor de bescherming
van kalkoenen’

Op 8 december 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering ‘tot vaststelling van de minimumvoorschriften voor de bescherming van kalkoenen’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 30 december 2025. De kamer was samengesteld uit Koen MUYLLE, wnd. kamervoorzitter, Toon MOONEN en Brecht STEEN, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Yves DEPOORTER, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 januari 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering strekt tot het opnieuw vaststellen van de minimumvoorschriften voor het houden van kalkoenen voor vleesproductie op kalkoenenbedrijven, nadat het besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2023 ‘tot vaststelling van de minimumvoorschriften voor de bescherming van kalkoenen’ op 22 januari 2025 bij arrest nr. 262.071 van de Raad van State werd vernietigd¹. Volgens de nota aan de Vlaamse Regering zullen de ontworpen voorschriften gelden naast diegene die reeds zijn vervat in het koninklijk besluit van 1 maart 2000 ‘inzake de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren’.

2.2. Artikel 1 van het ontwerp bevat een aantal definities. De artikelen 2 en 3 regelen het toepassingsgebied.

Artikel 4 bepaalt de voorwaarden waaraan de verzorging en de controle van de kalkoenen moeten voldoen. Artikel 5 legt de toegelaten vang- en optilmethodes vast afhankelijk van de leeftijd van de kalkoenen. Artikel 6 heeft betrekking op het lichtschema, de lichtintensiteit en het gebruik van natuurlijk licht. Artikel 7 bepaalt de bezettingsdichtheid, die verschilt volgens de leeftijd van de kalkoenen. Artikel 8 regelt het aanbod van voer en drinkwater. Overeenkomstig artikel 9 hebben alle kalkoenen permanent toegang tot droog en los strooisel op de vloer. Artikel 10 bevat regels inzake het verrijkmateriaal en het buitenbeloop. Artikel 11 voorziet in regels inzake zitstokken en platformen in de stal, afhankelijk van de leeftijd van de kalkoenen. Artikel 12 regelt de ventilatie-, koel- en verwarmingssystemen, alsook de aangepaste maatregelen en het materiaal voor noodgevallen. Artikel 13 bepaalt dat het geluidsniveau in de stal zo laag mogelijk wordt gehouden. Artikel 14 en de twee bijlagen betreffen de opmaak van het scorerapport voor voetzoollaesies. Artikel 15 bepaalt de verplichting betreffende de ziekenboeg en het afzonderen en doden van de kalkoenen. Artikel 16 bevat hygiënemaatregelen te nemen na elke ontruiming van de stal. Artikel 17 bepaalt de gegevens die worden bijgehouden voor een periode van drie jaar. Artikel 18 bepaalt dat het te nemen besluit achttien maanden na de inwerkingtreding ervan wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Artikel 19 bevat een overgangsregeling voor kalkoenenbedrijven waarvan de installaties voor de eerste keer in gebruik zijn genomen vóór de datum van inwerkingtreding van het te nemen besluit, waardoor deze tot 1 januari 2027 de tijd krijgen om te voldoen aan de ontworpen bepalingen, waarbij in een specifieke overgangsregeling wordt voorzien voor de lichtdoorlatende openingen in het dak of in de muren van de stallen (artikel 6, § 4). De bepaling inzake de controle door het slachthuis (of het kalkoenenbedrijf) van voetzoollaesies is echter van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het te nemen besluit (artikel 14).

¹ RvS 22 januari 2025, nr. 262.071, *de vzw Landsbond Pluimvee e.a.*

2.3. De ontworpen regeling is nagenoeg gelijklopend aan het besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2023, doch wijkt er op een beperkt aantal punten van af, onder meer de volgende:

- de uitzondering voor kalkoenenbedrijven met minder dan tweehonderd kalkoenen voor de toepassing van de bepaling inzake overmacht voor het afwijken van de bezettingsdichtheid en van de regeling inzake de controle door het slachthuis (of het kalkoenenbedrijf) van voetzoollaesies, die het voorwerp uitmaakte van het gegrond geachte middel in arrest nr. 262.071, is niet meer opgenomen;

- de hoeveelheid kunstlicht tijdens de donkerperiode is beperkt tot maximum 1 lux;

- er is een bepaling toegevoegd inzake de maximale bezettingsdichtheid voor kalkoenen onder de leeftijd van zeven weken;

- er wordt bepaald dat een kalkoenenbedrijf waarvoor de maximale bezettingsdichtheid in de stal is verminderd als gevolg van een te hoge score aan voetzoollaesies onder verhoogd toezicht van de afdeling Dierenwelzijn wordt geplaatst;

- de bepaling aangaande de maximale groeisnelheid is weggelaten;

- een aantal delegaties aan de Vlaamse minister bevoegd voor het dierenwelzijn zijn toegevoegd;

- de overgangsregeling inzake de toepassing in de tijd van de minimumvoorwaarden voor de bescherming van kalkoenen op bestaande kalkoenenbedrijven is aangepast.

3.1. Het ontwerp vindt afdoende rechtsgrond in artikel 10, § 6, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024². Luidens die bepaling kan de Vlaamse Regering, onder voorbehoud van de bepalingen van hoofdstuk 9, voor het houden van specifieke soorten en categorieën van dieren bijkomende regels uitvaardigen, met andere woorden regels bijkomend ten opzichte van de regels inzake de voorwaarden voor het houden van dieren die zijn vervat in artikel 10, §§ 1 tot 5, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024.

3.2. In de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef wordt echter ook melding gemaakt van artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ en van artikel 10, § 1, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024, dat geen machtiging aan de Vlaamse Regering bevat.

Uit de verklaring van de gemachtigde kan worden afgeleid dat die bepalingen in de rubriek ‘Rechtsgronden’ zijn opgenomen, omdat ze destijds mede als rechtsgrond dienden voor het besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2023 dat, zoals reeds gezegd, nagenoeg gelijklopend was aan het voorliggend ontwerp.

² Decreet van 17 mei 2024 ‘over dierenwelzijn’.

In advies 74.883/3 over het ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van 22 december 2023 werd het volgende opgemerkt over de rechtsgrond van dat ontwerp:

“3. Het ontwerp vindt in hoofdzaak rechtsgrond in artikel 4, § 4, van de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’. Luidens die bepaling kan de Vlaamse Regering voor de verschillende soorten en categorieën van dieren nadere regels stellen ter uitvoering van onder meer de paragrafen 2 en 3 van dat artikel, die betrekking hebben op de ruimte en de bewegingsvrijheid van het dier en de milieuvoorwaarden in het verblijf.

Voor de bepalingen van het ontwerp met betrekking tot de verzorging van de dieren kan worden gesteund op de algemene uitvoeringsbevoegdheid die de Vlaamse Regering ontleent aan artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, gelezen in samenhang met artikel 4, § 1, van de wet van 14 augustus 1986 dat bepaalt dat ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, de nodige maatregelen moet nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domesticatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen.”

De machtiging aan de Vlaamse Regering om nadere regels te stellen voor de verschillende soorten en categorieën van dieren, vervat in artikel 4, § 4, van de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’ had uitsluitend betrekking op hetgeen geregeld was in artikel 4, §§ 2 en 3, van de wet van 14 augustus 1986, met name op de ruimte en de bewegingsvrijheid van het dier en de milieuvoorwaarden in het verblijf. Door de beperkte draagwijdte van die machtiging was het noodzakelijk een beroep te doen op de algemene uitvoeringsbevoegdheid.

De machtiging die is vervat in artikel 10, § 6, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024 is in de plaats gekomen van de machtiging in artikel 4, § 4, van de wet van 14 augustus 1986, maar deze machtiging is niet meer beperkt tot een aantal specifieke paragrafen van artikel 10 van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024. Zij heeft betrekking op het ganse artikel 10 en laat dus toe om alle voorwaarden inzake het houden van kalkoenen vast te stellen. Het ontwerp vindt voldoende rechtsgrond in die bepaling. Het is derhalve niet nodig om een beroep te doen op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Vlaamse Regering, gelezen in samenhang met artikel 10, § 1, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024 als rechtsgrond voor het ontwerp.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Voorafgaande opmerking

4. Voor zover in het ontwerp bepalingen worden hernomen die voorkwamen in het besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2023, moet in eerste instantie worden verwezen naar de opmerkingen die de Raad van State heeft geformuleerd in het reeds aangehaalde advies 74.883/3 over het ontwerp dat tot die bepalingen heeft geleid. Die opmerkingen worden, in zoverre ze toentertijd niet werden gevolgd en nog steeds relevant zijn, hier in beginsel niet hernomen. Het thans voorliggende advies is vooral toegespitst op de bepalingen die in vergelijking

met het besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2023 nieuw of inhoudelijk gewijzigd zijn en op de coherentie en de samenhang tussen de verschillende bepalingen van het ontwerp.

Aanhef

5. Overeenkomstig wat hierboven is opgemerkt over de rechtsgrond (opmerking 3.2) dient in de rubriek ‘Rechtsgronden’ van de aanhef het eerste streepje te worden weggelaten en dient in het tweede streepje de verwijzing naar artikel 10, § 1, van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024 te worden geschrapt.

Artikel 3

6.1. Artikel 3 van het ontwerp bepaalt dat het ontworpen besluit niet van toepassing is op de bedrijven die zich toeleggen op het inleggen en uitbroeden van broedeieren en het opleveren van eendagskuikens. Ook uit het samen lezen van de artikelen 1, 8° en 9°, en 2 van het ontwerp blijkt reeds dat het ontwerp enkel geldt voor kalkoenenbedrijven waar kalkoenen worden gehouden “voor het vlees”. Aldus wordt een verschil in behandeling ingevoerd tussen twee categorieën van kalkoenenbedrijven, met name de kalkoenenbedrijven zoals omschreven in artikel 1, 9°, van het ontwerp en de overige kalkoenenbedrijven waar kalkoenen worden gehouden om andere doeleinden dan het kweken van vlees, onder meer de bedrijven bedoeld in artikel 3 van het ontwerp. Laatstgenoemde categorie van bedrijven is er immers niet toe gehouden de specifieke voorwaarden voor het houden van kalkoenen na te leven die in het ontwerp worden bepaald.

6.2. De gemachtigde verantwoordde dit verschil in behandeling als volgt:

“We wensen naar analogie met het besluit voor de bescherming van de vleeskuikens (zijnde het KB van 13 juni 2010 ‘tot vaststelling van de minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens’) een analoog besluit te ontwerpen ter bescherming van de kalkoenen die voor het vlees worden gehouden.

Bij kippen bestaat er overigens ook een specifiek besluit voor de bescherming van de leghennen (zijnde het KB van 10 oktober 2005 ‘tot vaststelling van de minimumnormen voor de bescherming van legkippen’). In tegenstelling tot kippen worden er evenwel geen kalkoenen voor eieren gehouden die op hun beurt ter consumptie worden aangeboden.

De focus ligt dus inderdaad bij kalkoenen die voor het vlees worden gehouden en dus niet voor kalkoenen die bijvoorbeeld voor sier of voor gezelschap worden gehouden. Dit gaat om verschillende situaties die dan ook verschillend behandeld moeten worden.”

En:

“Dit besluit is cf. artikel 3 niet van toepassing op de bedrijven die zich toeleggen op het inleggen en uitbroeden van broedeieren en het opleveren van eendagskuikens. Dit zijn de zogenaamde broeierijen.

We merken vooreerst op dat dit om een bestaande uitzondering gaat waar het advies van de Raad van State met nr. 74.883/3 van 15 december 2023 geen opmerkingen bij had geformuleerd en evenmin het arrest van de Raad van State nr. 262.071 van 22 januari 2025.

Verder is het belangrijk te benadrukken dat broeierijen een volledig ander type van bedrijf betreft dan een kalkoenenbedrijf, zijnde een productieplaats waar kalkoenen worden gehouden, en dit zowel op vlak van omstandigheden als om de tijdsduur dat de kalkoenen op het bedrijf gehouden worden. Bijna direct na uitkomst uit het ei, gaan de kalkoenkuikens naar een kalkoenenbedrijf. De bepalingen van voorliggend ontwerp zouden in grote mate zonder voorwerp zijn voor de broeierijen. Voorliggend besluit werd opgemaakt op maat van de kalkoenbedrijven.”

6.3. Ongetwijfeld bestaan er verschillen tussen kalkoenenbedrijven in de zin van artikel 1, 9°, van het ontwerp, en de overige kalkoenenbedrijven. Het bestaan van die verschillen op zichzelf volstaat evenwel niet om een verschillende behandeling voor elk aspect van de ontworpen regeling te verantwoorden. Het gemaakte onderscheid moet ook ten aanzien van de geregelde aangelegenheid relevant zijn om een verschillende behandeling in redelijkheid te verantwoorden. De Raad van State kan niet uitsluiten dat sommige van de dierenwelzijnsaspecten die in het voorliggend ontwerp worden geregeld, zoals bijvoorbeeld de normen inzake lichtintensiteit, platformen, ventilatiesysteem of geluidsniveau, evenzeer relevant zijn voor het welzijn van kalkoenen in de kalkoenenbedrijven die niet door het ontwerp worden beoogd. De stellers van het ontwerp dienen derhalve afdoende te kunnen verantwoorden waarom het gelet op de doelstelling en de gevolgen van de ontworpen maatregelen, voor elk van de verschillende aspecten van de ontworpen regeling, niet relevant is om een regeling of een aangepaste regeling te treffen voor de kalkoenenbedrijven die kalkoenen houden om andere doeleinden dan voor vlees.

Artikel 12

7.1. In tegenstelling tot de overige bepalingen van het ontwerp, die uitdrukkelijk³ of impliciet⁴ verplichtingen opleggen aan uitsluitend de houder *van de kalkoenen*, legt artikel 12 van het ontwerp inzake het ventilatiesysteem verplichtingen op aan de “eigenaar of houder”, waarbij onder eigenaar wordt verstaan: “elke natuurlijke of rechtspersoon die *het kalkoenenbedrijf* waar de kalkoenen worden gehouden, in eigendom heeft” (artikel 12, tweede lid). Hierbij wordt evenwel niet verduidelijkt in welk geval of in welke mate respectievelijk de eigenaar (van het kalkoenenbedrijf) of de houder (van de kalkoenen) de verplichtingen moet nakomen. Bijgevolg is ook niet duidelijk of de eigenaar dan wel de houder zal worden aangesproken wanneer wordt vastgesteld dat het ventilatiesysteem niet aan de in artikel 12 geformuleerde voorwaarden voldoet.

7.2. Gevraagd naar de wijze waarop de verantwoordelijkheid tussen de houder en de eigenaar is verdeeld, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“In artikel 12 wordt inderdaad gesproken over de eigenaar of de houder omdat in dat artikel er verplichtingen worden opgenomen die in principe toekomen aan diegene die zeggenschap heeft over het gebouw en dus niet louter verantwoordelijk is voor de zorg voor

³ Cf. de artikelen 4, § 2, 5, § 2, en 14, § 3, en bijlage 2, onderdeel B.1.

⁴ De bepalingen van het ontwerp, die uitvoering geven aan artikel 10 van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024, sluiten immers in de eerste plaats aan bij de verschillende verplichtingen die in die bepaling worden opgelegd aan “[i]eder persoon die een dier houdt”.

de kalkoenen. De eigenaar betreft de persoon die het kalkoenenbedrijf waar de kalkoenen worden gehouden, in eigendom heeft.”

Gevraagd naar wie verantwoordelijk is ingeval wordt vastgesteld dat het ventilatiesysteem niet aan de in artikel 12 geformuleerde voorwaarden voldoet, preciseerde de gemachtigde het volgende:

“Dat is geval per geval te bepalen. In de regel zullen de eigenaar en de houder steeds dezelfde zijn.

In de uitzonderlijke situatie dat dat niet zo is, zal de houder de eigenaar hierop moeten aanspreken om de aanpassingen aan te brengen. Indien de eigenaar weigert, dan is de eigenaar verantwoordelijk en aansprakelijk.”

7.3. Uit de verklaring van de gemachtigde lijkt afgeleid te moeten worden dat de houder in beginsel verantwoordelijk is om ervoor te zorgen dat de eisen die aan het ventilatiesysteem worden gesteld nageleefd worden en dat ingeval hij geen eigenaar is, hij zelf de eigenaar moet aanspreken, op grond van hun onderlinge juridische verhouding. Dat blijkt evenwel niet uit de tekst van artikel 12, die immers lijkt in te houden dat ook de eigenaar zelf rechtstreeks gehouden is tot het naleven van de in die bepaling vermelde verplichtingen. Evenmin blijkt uit de tekst dat de houder zich zou kunnen onttrekken aan zijn verplichtingen door aan te tonen dat de eigenaar in gebreke blijft en hoe hij dat kan aantonen. Omwille van de rechtszekerheid dient de bedoeling van de stellers van het ontwerp beter tot uiting te worden gebracht.

Bovendien bepaalt artikel 66 van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn van 17 mei 2024 dat degene die handelt in strijd met de bepalingen van de Codex of de uitvoeringsbesluiten ervan, strafbaar is. Ook omwille van het strafrechtelijk legaliteitsbeginsel dient artikel 12 van het ontwerp duidelijk aan te geven in welke omstandigheden de verplichtingen vastgelegd in die bepaling op een welbepaalde persoon rusten, de eigenaar of de houder.

Artikel 14

8. Artikel 14, § 4, van het ontwerp bepaalt dat de Vlaamse minister bevoegd voor het dierenwelzijn, naast de verplichte controle op voetzoollaesies vermeld in paragraaf 1 tot 3, “bijkomende welzijnsindicatoren [kan] bepalen die in het slachthuis of in de stal worden gemeten, en (...) de voorwaarden en de wijze [kan] bepalen waarop die indicatoren worden gemeten”.

Zoals de Raad van State, afdeling Wetgeving, in het verleden reeds meermaals heeft opgemerkt, kan het toekennen van een verordenende bevoegdheid door de Vlaamse Regering aan een van haar leden, enkel toelaatbaar worden geacht in zoverre die delegatie slechts regels van bijkomstige aard of van beperkt belang betreft.

Over de draagwijdte van de machtiging in artikel 14, § 4, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De minister heeft de mogelijkheid om in de toekomst ook andere welzijnsindicatoren, zoals bijvoorbeeld het routinematig controleren van borstblaren of hakletsels, te bepalen, dit -zoals ook toegelicht werd in de nota aan de Vlaamse Regering-

wanneer er voldoende onderzoek ter beschikking is en er overleg werd gepleegd met de sector. Het gaat louter om het bepalen van een bijkomende indicator om het welzijn te bepalen.”

En:

“Indien gebruik gemaakt zal worden van de delegatie, zal erop toegezien worden dat het wel degelijk zal gaan om bijkomstige en detailmatige aangelegenheden. Aangezien de betrokken MB's sowieso aan uw Raad zullen worden voorgelegd, zal de toets op dat ogenblik gebeuren en gewaarborgd worden.”

De delegatie in artikel 14, § 4, kan niet worden geacht van bijkomstige aard of van beperkt belang te zijn. Door bijkomende welzijnsindicatoren te bepalen, kan de minister immers de controleverplichtingen die de slachthuizen en in voorkomend geval de houders moeten uitvoeren gevoelig uitbreiden en aldus de draagwijdte ervan wijzigen. Dat is des te meer het geval wanneer de machtiging zo zou worden begrepen dat zij ook toelaat dat de meting van die indicatoren wordt geïntegreerd in het scorerapport, bedoeld in artikel 14, § 2, van het ontwerp, met het oog op de toepassing van artikel 7, § 3, ervan, of dat andere rechtsgevolgen worden verbonden aan de meting van bijkomende welzijnsindicatoren.

Het bepalen van bijkomende welzijnsindicatoren die in het slachthuis of in de stal worden gemeten en, in voorkomend geval, de rechtsgevolgen daarvan, dienen derhalve te gebeuren door een aanpassing van het ontworpen besluit. Indien de delegatie om de bijkomende welzijnsindicatoren te bepalen toch in het ontwerp wordt behouden zal ze minstens nauwkeuriger moeten worden omschreven.

Artikel 19

9.1. Luidens artikel 19, eerste lid, van het ontwerp, voldoen kalkoenenbedrijven waarvan de installaties voor de eerste keer in gebruik zijn genomen vóór de datum van inwerkingtreding van de ontworpen regeling,⁵ uiterlijk op 1 januari 2027 aan de bepalingen ervan.

Het tweede en derde lid van artikel 19 bevatten voor twee bepalingen van het ontwerp een regeling “[i]n afwijking” van dat eerste lid. Er wordt bepaald dat artikel 6, § 4, van het ontwerp, dat betrekking heeft op de lichtdoorlatende openingen in de stal, “in werking treedt”, naargelang het geval, op 1 januari 2031 of, voor de stallen die nieuw gebouwd worden of naar aanleiding van een vergunningsplichtige aanpassing van een bestaande stal, tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad (artikel 19, tweede lid), en dat artikel 14, dat betrekking heeft op de controle door het slachthuis op voetzoollaesies, “in werking [treedt]” tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad (artikel 19, derde lid).

9.2. Volgens de gemachtigde beoogt artikel 19 het volgende te bepalen:

“Voor nieuwe bedrijven treedt dit besluit 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking en voor bestaande kalkoenenbedrijven op 1 januari 2027, met de

⁵ Dat is de tiende dag na de bekendmaking van de ontworpen regeling in het Belgisch Staatsblad (zie opmerking 9.4.1).

uitzonderingen voor de bestaande bedrijven zoals vermeld in het tweede en derde lid van artikel 19.

Dat wil zeggen dat voor het artikel 6, §4, (=voorzien van lichtdoorlatende openingen in het dak of in de muren) een aparte datum van inwerkingtreding geldt met een ruimere overgangsperiode en dit gelet op de structurele aanpassingen die de implementatie van het artikel met zich meebrengt. Tevens treedt artikel 14 reeds in werking 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Dit wil zeggen dat de monitoring van de voetzoollaesies op slachthuisniveau dan wel bedrijfsniveau reeds vanaf dan zal dienen te gebeuren, maar dat de sanctionering, waaronder de verplichte vermindering van de bezettingsdichtheid naar aanleiding van de te hoge scores voor voetzoollaesies, pas vanaf 1 januari 2027 in werking treedt. Dit geeft de betrokken kalkoenbedrijven en het slachthuispersoneel de tijd om zich het nieuwe systeem eigen te maken.

Het is inderdaad zo dat het oorspronkelijk BVR van 22 december 2023 uitging van een inwerkingtreding voor bestaande bedrijven op 1 januari 2026, maar dit besluit werd vernietigd. Het is belangrijk om de bestaande bedrijven voldoende tijd te geven om de nodige aanpassingen aan te brengen en zich de nieuwe bedrijfsvoering eigen te maken.

(...)

Dus: inwerkingtreding:

- tien dagen na bekendmaking voor nieuwe bedrijven (= waarvan de installaties voor de eerste keer in gebruik zijn genomen na de datum van de inwerkingtreding van dit besluit)

- artikel 6, § 4, treedt ook al in werking tien dagen na bekendmaking voor de nieuwe bedrijven + vergunningsplichtige aanpassingen maar moet voor de bestaande stallen pas worden toegepast op 1 januari 2031

- artikel 14, treedt ook in werking tien dagen na bekendmaking voor alle bedrijven (bestaand en nieuw) en moet, in afwijking van het eerste lid, ook voor de kalkoenenbedrijven waarvan de installaties voor de eerste keer in gebruik zijn genomen voor de datum van inwerkingtreding moet worden toegepast.”

9.3. In artikel 19 wordt de inwerkingtreding van de nieuwe regels vermengd met het bepalen van een overgangsregel.

Een bepaling die de inwerkingtreding van een regelgevende tekst vaststelt, geeft aan vanaf welke datum deze tekst verbindend wordt, dit wil zeggen rechtsgevolgen kan hebben die aan de rechtszoekenden kunnen worden tegengeworpen: vanaf deze datum kunnen de rechtsgevolgen die voortvloeien uit de bepalingen van de tekst verbonden worden aan de rechtsfeiten die onder het toepassingsgebied ervan vallen.⁶ Voor elke regelgevende tekst, of in voorkomend geval voor elke bepaling van een regelgevende tekst, kan dan ook slechts één datum van inwerkingtreding worden bepaald.

⁶ *Beginselen van de wetgevingstechniek – Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten* (hierna: *Handleiding*), Raad van State, 2008, aanbeveling 146, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be) en Omzendbrief VR 2019/4 van 25 oktober 2019 ‘betreffende de wetgevingstechniek’, aanwijzingen 220 en volgende.

Een overgangsbepaling is een bepaling die de overgang van een oude naar een nieuwe regeling mogelijk maakt en heeft dus slechts een in de tijd beperkte reden van bestaan.⁷ Een overgangsbepaling regelt doorgaans de toepassing in de tijd van de ontworpen regeling, meer bepaald op welk tijdstip bepaalde rechtsfeiten waarop de tekst betrekking heeft en die zich voordoen na de inwerkingtreding van het te nemen besluit, zich moeten voordoen opdat de rechtsgevolgen van de nieuwe regeling erop van toepassing zijn.⁸ Een dergelijke bepaling stelt doorgaans voor bepaalde rechtszoekenden de toepassing van de rechtsgevolgen van de nieuwe regeling uit tot een later tijdstip, omdat zij voorheen onderworpen waren aan de tot op dat ogenblik toepasselijke rechtsregels.

9.4.1. Het eerste lid van artikel 19 regelt niet de inwerkingtreding van het te nemen besluit, maar stelt, voor de kalkoenenbedrijven waarvan de installaties in gebruik zijn genomen voor de datum van inwerkingtreding van het besluit, de toepassing ervan uit tot 1 januari 2027. Het is met andere woorden een overgangsbepaling die voor bepaalde kalkoenenbedrijven de toepassing in de tijd van de nieuwe regeling uitstelt tot op een latere datum.

Aangezien het ontwerp geen specifieke bepaling bevat die de inwerkingtreding ervan in zijn geheel regelt, zal het te nemen besluit, overeenkomstig artikel 84, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, in werking treden tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. In de mate dat artikel 19, tweede en derde lid, bepaalt dat de artikelen 6, § 4, en 14 van het ontwerp op die datum “in werking [treden]”, doet het niets anders dan die algemene regel bevestigen. In die zin is het regelen van de “inwerkingtreding” van de artikelen 6, § 4, en 14 dan ook overbodig en dienen deze bewoordingen in artikel 19, tweede en derde lid, te worden geschrapt, in het bijzonder, omdat zoals hierna blijkt, artikel 19, tweede en derde lid, in werkelijkheid een overgangsregeling bevat.

9.4.2. Artikel 19, derde lid, wijkt af van de overgangsregeling in het eerste lid van artikel 19. Zoals de gemachtigde heeft aangegeven, zal artikel 14 vanaf de datum van inwerkingtreding van het te nemen besluit wél van toepassing zijn op en moet het worden nageleefd door kalkoenenbedrijven waarvan de installaties al in gebruik waren genomen vóór de datum van inwerkingtreding van de ontworpen regeling. Aangezien aldus een uitzondering op het eerste lid wordt geregeld, verdient het aanbeveling om artikel 19, derde lid, weg te laten en de inhoud ervan als een uitzondering te integreren in de tekst van het eerste lid van artikel 19, dat als volgt kan worden geformuleerd:

“Kalkoenenbedrijven waarvan de installaties voor de eerste keer in gebruik zijn genomen vóór de datum van de inwerkingtreding van dit besluit voldoen uiterlijk op 1 januari 2027 aan de bepalingen, vermeld in dit besluit, met uitzondering van artikel 14 waaraan wordt voldaan met ingang van de datum van inwerkingtreding van dit besluit.”

9.4.3. Ook artikel 19, tweede lid, wijkt af van de overgangsregeling in artikel 19, eerste lid. Artikel 6, § 4, van het ontwerp is bij wijze van uitzondering pas van toepassing op 1 januari 2031, behalve voor stallen die nieuw gebouwd worden of naar aanleiding van een vergunningsplichtige aanpassing van een bestaande stal, in welk geval artikel 6, § 4, van toepassing is vanaf de

⁷ Handleiding, aanbeveling 143 en Omzendbrief VR 2019/4 van 25 oktober 2019 ‘betreffende de wetgevingstechniek’, aanwijzingen 217 tot 219.

⁸ Omzendbrief VR 2019/4 van 25 oktober 2019 ‘betreffende de wetgevingstechniek’, aanwijzingen 232 en 233.

inwerkingtreding van het te nemen besluit. Artikel 19, tweede lid, dient dan ook als volgt te worden geformuleerd:

“In afwijking van het eerste lid voldoen stallen van kalkoenenbedrijven waarvan de installaties voor de eerste keer in gebruik zijn genomen vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit uiterlijk op 1 januari 2031 aan artikel 6, § 4, behalve wanneer het stallen betreft die nieuw gebouwd zijn of aangepast zijn naar aanleiding van een vergunningsplichtige aanpassing, en die in gebruik worden genomen na de inwerkingtreding van dit besluit, in welk geval artikel 6, § 4, van toepassing is vanaf de ingebruikname van de nieuw gebouwde of aangepaste stal.”

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Yves DEPOORTER

Koen MUYLLE